

reakció megy végbe. Lángok csapnak fel, a keverékből szikrák és forró anyagdarabok szóródnak szét (a kísérletet leginkább a szabad ég alatt betonon a legjobb elvégezni).

■ A forró nyers vas kicsöpög a vízzel teli tálba, a víz felbomlik, és szikrázó gáz keletkezik, ami be is gyullad.

Az alumínium fém, főként annak poralakú formája erős redukációs tényező – képes befogadni az oxigént más vegyületekből. Ezt a tulajdonságát használják a metallurgiában fémek előállítására. A keverék meggyújtásához a glicerin és a kálium-permanganát erős exotermikus reakciója kerül felhasználásra.

AJÁNLOTT IRODALOM:

■ Elektronická zbirka zákonov: Informácie zo Zbierky zákonov a vestníkov ministerstiev Slovenskej republiky. [online] <http://www.zbirka.sk/>

■ Zbirka zákonov, právne predpisy, oblasti práva, register čiastok: zákony pre ľudí.sk. [online] <http://www.zakonypreludi.sk>

■ Merck Millipore Slovakia: Merck KGaA – chemikálie pre priemysel a laboratórium. [online] <http://www.merckmillipore.sk/chemicals>

■ LS Safe Handling of Corrosive Chemicals. [online] <http://www.uscubces.edu/safety/Imanual/LSshandcorr.htm>

■ Index Laboratory Safety Manual: LABORATORY SAFETY MANUAL. [online] <http://www.usciences.edu/safety/manual/index.htm>

■ An introduction to the CLP Regulation for professional suppliers/users. [online] http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/chemicals/files/ghs/clp_introduction_en.pdf

■ REACH – the new European chemicals legislation. [online] http://www.brf.bund.de/en/rech_the_new_european_chemicals_legislation-9749.html

■ HELMENSTINE, Anne Marie. Chemistry Laboratory Safety Rules: Better Safe than Sorry [online] <http://chemistry.about.com/od/healthsafety/a/aa080101a.htm>

■ Practical Chemistry: Nuffield Foundation. [online] <http://www.nuffieldfoundation.org/practical-chemistry>

■ Science is Fun Home Experiments: Home experiments. [online] <http://www.scifun.org/homeexpts.html>

■ Science Experiments You Can Do At Home or School: Why not try a fun science experiment right now?. [online] <http://www.sciencebob.com/experiments/index.php>

■ Top 10 Amazing Chemical Reaction. [online] <http://listverse.com/2008/03/04/top-10-amazing-chemical-reactions/>

■ Kémia mindennapjainkban. [online] http://chemist.uw.hu/index_kiserletek.html

■ Tíz weboldal – kémiai kísérletek videón. [online] <http://tanarblog.hu/tiz-weboldal/775-tiz-weboldal-kemiai-kiserletek-videon>

■ Kovács, Lajos. Látványos kémiai kísérletek: Mit eszünk? [online] http://www.mdche.u-szeged.hu/~kovacs/kiserletek_magyarazata.pdf

■ Barkóczy Iлона–Putnok Jénő: Tanulás és motiváció. Tankönyvkiadó, Budapest, 1984.

■ Báthory Zoltán: Tanulók, iskolák, különbségek. Okker Kiadó, Budapest, 1997.

PÁZMÁNY ANNAMÁRIA

BÚCSÚ AZ ÓVODÁTÓL

Az ember életében teljesen természetesen, előre meghatározott időben érkeznek el kiemelkedő események, amelyek emlékezetesek maradnak egész életében. Ilyen ünnepi alkalom az a nap is, amikor a nagycsoportos óvodások búcsút vesznek az óvodától, az alkalmazottaktól és a többi gyerektől, hiszen a nagy vakáció után már nem az óvodát fogják látogatni, iskolások lesznek. Ez a nap mind a szülők, mind a pedagógusok és a gyermekek számára meghatározó esemény. A szülőknél tudatosul, hogy milyen gyorsan elrepült a három év, és újabb feladatok várják majd őket és gyermekeiket. A pedagógusok is nehéz szívvel engedik útjukra a gyerekeket, akik az óvodai évek alatt a szívükhöz nőttek, három éven keresztül nap mint nap együtt játszottak, nevettek és végigkísérhették az óvodába érkező apróság cseperedését. A gyermekek izgatottan várják az iskolát, érzelmeikben együtt munkál a büszkeség, a bizonytalan várakozás, a kisebb-nagyobb szorongás az újtól.

A ballagási ünnep alkalmára válogattam össze néhány verset, dalt és vidám jelenetet.

Dalok:

Mi vagyunk az óvodások,

(A Virágéknál ég a világ dallamára)

Mi vagyunk az óvodások,
figyeljétek, fiúk, lányok,
halihó-halihó, a műsorunk nagyon jó.

Még mielőtt belekezdünk,
néhány szóval ismertetjük,
miképpen jutunk el óvodába mi reggel.

Minden reggel korán kelünk,
mosakodunk, fésülködünk,
azután szaporán óvodába megyünk ám.

Tanulunk ott sok-sok szépet,
dalocskákat, versikékét.

Vidáman daloljuk most is,
amit tanultunk.

Öregszünk már...

(A Beültettem kiskertemet a tavasszal dallamára)

Öregszünk már, öregszünk már,
mindhiába,

Nem járhatunk örökké csak óvodába,
A hátunkon táská már,
Elmegyünk mi innen már,
Az iskolába.

Óvó néni, ne sirasson, mindhiába,
Nem járhatunk örökké csak óvodába,
A táskában könyvek már,
Elmegyünk mi innen már,
Az iskolába.

Kisóvodás én már többé nem leszek

(A Jaj, de magas, jaj, de magas ez a vendégfogadó dallamára)

Kisóvodás, kisóvodás én már
többé nem leszek,

Kalapomba, kalapomba

kakastollat nem teszek,
Mert a kakas kukorékol hajnalban,
S kikiáltja, hányszor álltam a sarokban.

Én ezután, én ezután kisóvodás
nem leszek,

Játékkockát, játékkockát
a kezembe nem veszek,
Játék helyett könyvet teszek a táskába,
Így indulok el az első osztályba.

Itt a csoport...

d d d m, sz sz sz m, f f f r, d d d
d d d m, sz sz sz m, f f f r, d d d

Műsor elejére:

1. Itt a csoport, itt a csoport,
ahogy ez már megszokott,
Hogy kívánjon mindenkinek
szép virágos jó napot.
2. Felmehet immár a függöny,
kigyúlhat a fényugár.
Hiszen rég, hogy a közönség
versekre meg dalra vár.

A műsor végére:

3. Csoportunknak minden tagja,
ahogy ez már megszokott,
Búcsút mond a közönségnek,
szép virágos jó napot!
4. Verset mondtunk, nótáztunk,
óvodától búcsúztunk,
(nincs második sora a szakasznak.)
5. Ha a műsor megnyerte
a tetszésüket, egyhamar
Elvárjuk, hogy a teremben kitörjön
a tapsvihar!

Kisiskolás az én nevem...

(A *Megy a gőzös, megy a gőzös Kani-zsára* dallamára)

Kisiskolás az én nevem,
Ki nem hiszi, jöjjön velem,
Iskolába sietek én,
Nem ülök én anyám ölén.

Ezért aztán minden reggel
Elindulok nagy örömmel,
Jól viselem én ott magam,
Dicséret lesz a jutalmam.

Versek:

Csanádi Imre: *Hatévesek búcsúzója*

Mentovics Éva: *Búcsú az óvodától*

Tali Gitta: *Óvodáskor*

K. László Szilvia: *Ovi-búcsúztató,*

Tarisznyába való vers

Donászy Magda: *Búcsú az óvodától,*

Hogy is volt

Gazdag Erzsi: *Vers az óvodáról*

Az óvodán végigmegyek én

Az óvodán végigmegyek én,
A kezembe kendőt veszek én,
A kendővel vígan intek én,
Elbúcsúzom nyár végén.

Az iskolán végigmegyek én,
A kezembe könyvet veszek én,
Az osztályban első leszek én,
Meglátjátok év végén!

Szalai Borbála: Csacsi

Nőtt a csacsi, növekedett,
nagy csacsivá cseperedett.
Azt mondta az anyukája:
„Beíratlak iskolába!

Tanulj, fiam, okosodjál,
lusta számár ne maradjál!”
- Így került az első b'-be,
csacsi család csemetéje.

Vettek neki könyvet, irkát,
kalamárist, tollat, tintát.
Táskát is, egy szép nagyot,
abba mindent berakott.

Reggelenként útnak eredt,
a nagyfülű csacsigyerek.
Sietett, hogy idejében
ott legyen az első b'-ben.

Gondtalanul nyargalászva
ment mindig az iskolába.

Hátán vitte tudományát,
a hatalmas teli táskát...

Mert a csacsi úgy gondolta,
a tudományt abban hordja.
Teltek, múltak napok, hetek,
a sok kicsi elsős gyerek

az abc-t megtanulta,
már az egyszer-egyet fújta.
A csacsi meg minden este
a könyvét feje alá tette!

Azt hitte, a tudománya
így vándorol buksijába.
Tanulni biz' nem volt kedve,
sose tudta, mi a lecke!

Ült, csak ült a számápadban,
kalimpált a füle nagyban...
Csacsi család fiacskája
az első b'-t ötször járta.

Tudomány rá így sem ragadt,
bizony, jó nagy számár maradt!

Iskolás jelenet:

■ **Egy gyerek:** Mit játszunk, gyerekek?

■ **Mindenki:** Játsszunk iskolásdit.

■ **Egy gyerek:** Lehetek én a tanító néni?

■ **Mindenki:** Igen.

■ **Tanító néni:** Mi legyen az első óra?

■ **Mindenki:** Torna, torna!

■ **Tanító néni:** Akkor járjunk körbe.

■ **Mindenki:** Mi csak mindig megyünk,
megyünk. Egyszer aztán lecsücsülünk,
csücs. (a mondóka végén leguggolnak)

■ **Tanító néni:** Álljunk fel és utánozzuk
a gólyát.

■ **Mindenki:** Éhes volt az öreg gólya, bé-
kát fogni ment a tóra. Ám a béka sem
volt rest, vízbe ugrott egyenest. (ma-
gasra emelik a térdüket járás közben, a
mondóka végén guggolva maradnak)

■ **Tanító néni:** Most mi leszünk a békák.

■ **Mindenki:** Béka, béka, brekeke. Tóba
lóg a feneke. Leveleken ugrálna, ha a
lába nem fájna. (ugrálás)

■ **Tanító néni:** Ugráljunk, mint a verebek!

■ **Mindenki:** Ugráljunk, mint a verebek!

Rajta, gyerekek! (szökdelés)

■ **Tanító néni:** Most pedig fussunk!

■ **Mindenki:** Fussunk, szaladjunk, hadd
lobogjon a hajunk. (futnak egy kört)

■ **Tanító néni:** Fújunk fel egy nagy lufit.
(légző gyakorlat) Álljatok egymás mel-
lé, és forduljatok felém.

Énekeljük és mutassuk:

1. Fejem, vállam, térdem, ujjam, tér-
dem, ujjam, térdem, ujjam. Szemem,
fülem, orrom, szám. (mindenki éne-
kel és mutatja a dal szövegét)
2. Lassan forog a kerék, mert a vize
nem elég. Gyorsan forog a kerék,
mert a vize már elég. (karkörzés)
3. Mozgatja a fejecskejét, aztán meg a
kezecskejét. Hajlik jobbra, hajlik bal-
ra, gyere, baba, kezdjük újra. (moz-
dulatokkal kísérik a szövegét)
4. Fújja szál a fákát/ dőlnek jobbra-bal-
ra/. Letöri az ágat, reccs. (leguggol-
nak)

■ **Tanító néni:** Remélem, kellemesen
elfáradtatok. Üljetek le, mert olvasni
fogunk.

■ **Mindenki:** Móra Ferenc: *Zengő ABC*
(vers)

(A tanító néni mutatja a könyvet, és a
gyerekek mondják a verset)

■ **Tanító néni:** Nagyon ügyesek volta-
tok. Most pedig számolni fogunk.

■ **Mindenki:**

1. Első osztály, i-i-i,
Második osztály, bicikli,
Harmadik osztály, krumpliszár,
Negyedik osztály, pipaszár,
Ötödik osztály, kiskirály,
Hatodik osztály, nagykirály,
Hetedik osztály, kis számár,
Nyolcadik osztály, nagy számár.

2. Egy, kettő,
Három – te leszel a párom,
Négy, hová mégy?
Öt, majd fellök,
Hat, majd felhajt,
Hét, majd felvét,
Nyolc, leszakadt a polc,
Kilenc, kis Ferenc,
Tíz, tiszta víz,
Minek az a tiszta víz?
Kerteket locsolni.
Minek az a kert?
Tököt belerakni.
Minek az a tök?
A disznónak adni.
Minek az a disznó?
A vásárra vinni.
Minek az a vásár?
Piros ruhát venni.
Minek az a piros ruha?
Iskolába menni.

3. Egy üveg alma,
Két üveg alma,
Három üveg alma,
Négy üveg alma,
Öt üveg alma,
Hat üveg alma,
Hét üveg alma,
Nyolc üveg alma,
Kilenc üveg alma,
Tíz, tíz, tiszta víz,
olyan, mint a folyóvíz.

Tantó néni: Nagyon ügyesen tudtok számolni. Akkor most énekóra következik.

Mindenki:

1. Á, bé, cé, dé...
2. Sehallselát Dömötör...

■ **Tanító néni:** Hány évszakot ismertek?

■ **Mindenki:**

Négy évszakot ismerünk.
Gyorsan jött és ment a nyár;
virágpapucsban szaladt,
telerakta gazdagon
a gyümölcsös kosarat.
Szélcipőben jött az ősz,
fázós fák alatt osont,
míg a gazda szüretelt,
lepergett a sárga lomb.
Hócsizmában jött a tél,
nagy pehelybatyut cipelt;
megcsúszott a tó jegén,
fehér lett a rét, a kert.
Mezítláb jött a tavasz,
s akkora csodát csinált,
hogy kinyílt a gólyahír,
s kikeltek a kislibák.

■ **Tanító néni:** Hogyan kell viselkednünk?

■ **Mindenki:**

1. Használjuk a varázsszavakat,
Varázsszavak ekképp szólnak:
Kérem szépen! Köszönöm!
Ne haragudj, nem akartam!
Segítek-hagyd, felveszem!
2. Mindig mondjunk igazat!
Minden ember hibákat vét,
De titkolni nem szabad,
Ha bevallod mindig szépen,
Megszeretteted magad.
3. Hallgatunk a tanító nénire,
Valaki az iskolában
Szívét osztja köztünk szét,
Ő az, aki anya helyett
Szeret, nevel és tanít.
Fogadj szót hát neki, kérlek,
Szépre, jóra tanít téged.

■ **Tanító néni:** Még be sem mutatkozunk. Kérlek benneteket, szépen sorban mondjátok el a neveteket. (minden gyerek bemutatkozik, és a keresztnevekre névcsúfólót mondunk)

Ádám – batyut visz a hátán.

Anna – tele van a kanna.

András – zörög a padlás, leesett a kolbász, megették a macskák.

Rebeka – dróton jár a dereka

Tej, túró, tejföl, Veronika, kelj föl.

Itt a postás, kopogtat, barna legény csókoltat.

Babás jelenet:

■ **Lányok:** - Elhoztuk a babáinkat, sorba bemutatni. Ugye, de aranyos kis babák? Tudjuk, azt fogják mondani, hogy csupa gyönyörűség, öröm rájuk nézni.

■ **1. kislány:** Az anyém, ha ránézel, nagy a boldogságom, el nem cserélném senkivel ezen a világon.

■ **2. kislány:** Az anyém meg olyan kedves, mindig mosolyog a szája, mind azt mondja, aki látja, olyan, mint az anyukája.

■ **3. kislány:** Az én kedves kis babámnak Piroska a neve, vigyázok is nagyon rája, hogy a farkas meg ne lássa.

■ **4. kislány:** A világon senkinek sincs ilyen szép babája, nótára kezd, ha meglátja a dalos madárka.

■ **5. kislány:** Ez a baba Hóféhérke, nincsen gonosz mostohája, a világon ő a legszebb, én vagyok az anyukája.

■ **6. kislány:** Leszállt az este, a baba fáradt, Jucika veti a babaágyat. Le kell feküdni, ideje már, alszik a cica, a bogár, alszik a kertben a sok virág. Aludj, baba, jó éjszakát!

Az én babám

■ **Mesélő:** Jaj, mi történt, kérem szépen, a múlt héten az óvodánk udvarán. Összeveszett két kislány. A kis Katica bizonygatta, hogy legszebb az ő babája. Tercsike meg nevetett.

■ **Tercsi:** Miért beszélsz ilyeneket? Ország-világ tudja már, hogy legszebb az én babám.

■ **Mesélő:** Lett ám erre nagy vita, mert közbeszólt a Katica.

■ **Katica:** Higgyétek el, hogyha mondom, az én babám a legszebb baba.

■ **Mesélő:** Összevész a két lány ezen oly csúnyán, hogy lett ebből örök harag, mily még nem volt a nap alatt. Én nem szóltam, nevettem. Nem érdekelt ez engem, mert én arról nem vitázom, hogy ki a legszebb a világon, azt mindenki tudja tán. Az én édes babám.

Kis szakácsok:

■ **Mindenki:** Keverünk, kavarunk, cukrot törünk, peccenyét, kenyeret, tortát sütünk. Aki a főztünket megkóstolja, tudom, a tíz ujját megnyalja.

■ **1. szakács:** Reggelire kávét főzök, ebédre két libát sütök. Vacsorára habos tortát, csokoládét s nagy rántottát.

■ **2. szakács:** Rétes sült a tepsibe, pogácsa és sós pite.

■ **3. szakács:** Ha én főzök, sokat esznek, peccenyéből kétszer vesznek. Kinyalják a tálát is, megköszönik százszor is.

■ **4. szakács:** A konyhában vígan élek, egész nap csak füttyörészek. Ha én rántást kavarok, mellé csárdást táncolok.

■ **5. szakács:** Csíp a torma, reszelem, könnyes tőle a szemem.

■ **6. szakács:** Habverővel habot verek, ezt szeretik a gyerekek.

■ **7. szakács:** Azt főzök, amit szeretek, abból aztán sokat eszek. Meg is híztam jó kövérre, édesanyám öröme.

■ **8. szakács:** Én sütöm a halat, vadat, borjúfület, malacfarokat. Békacombot, kacsamellet. Jól lakik ma minden gyerek.

■ **9. szakács:** Kis kanál, nagy kanál, ide-oda addig jár, míg elkészül az ebéd, megdicsérnek érte még.

■ **10. szakács:** Olyan rend van a konyhában, mint a legszebb palotában. Ragyog minden edényünk, a dologtól nem féltünk.

■ **11. szakács:** Ti mindig csak dicsekedtek, pedig annyit mondhatok, a legügyesebb én vagyok.

■ **Mind:**

No-no!

Elégetted már a rántást,
Elsóztad a kapormártást,
Kozmás lett a kelkáposzta,

Kilyukadt a palacsinta,
Nem nyúlt ki a rétestészta,

Kettérepedt a kenyered,
Kifutott a halpaprikás.

Ilyen ez a híres szakács?

■ **11. szakács:** Nem is igaz, megmondom a mamámnak.

■ **Mind:**

Ne sírj (név), fiam, keverj, kavarj tovább vígan. Sírjon, aki nagy csacsi, a főztödöt megeszi.

Vár a munka, menjünk pajtás, dolgozik már a sok szakács. A beszédből elég lesz, kifut még a bableves.

Ki nem hiszi, jöjjön el! Megkínáljuk ebédrel. Senki éhen nem marad, éljen a szakács csapat!

FELHASZNÁLT IRODALOM

■ <http://ovoda.webnode.hu/evszakok-temakorok/evzaro/>

■ <https://hu.scribd.com/doc/249895861/Simonfi-Rozalia-Rovid-szindarabok>